IV

(Informacje)

INFORMACJE INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH UNII EUROPEJSKIEJ

RADA

Konkluzje Rady w sprawie przedsiębiorczości w kształceniu i szkoleniu

(2015/C 17/02)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

PRZYPOMINAJĄC O POLITYCZNYM TLE PRZEDMIOTOWEJ KWESTII – PRZEDSTAWIONYM W ZAŁĄCZNIKU DO NINIEJSZYCH KONKLUZJI – A ZWŁASZCZA O NIEDAWNYM APELU RADY EUROPEJSKIEJ, BY „PROMOWAĆ KLIMAT PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I TWORZENIA MIEJSC PRACY" [1],

UWZGLĘDNIAJĄC DEFINICJĘ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI ZASTOSOWANĄ W ZALECENIU Z 2006 R. W SPRAWIE KOMPETENCJI KLUCZOWYCH W PROCESIE UCZENIA SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE [2],

PODKREŚLA, ŻE

1. Zarówno przedsiębiorczość, jak i edukacja są priorytetami strategii „Europa 2020" na rzecz inteligentnego i trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu.

2. Kształtowanie postawy przedsiębiorczej może przynieść obywatelom duże korzyści w życiu zawodowym i w życiu prywatnym.

3. Przedsiębiorczość w kształceniu i szkoleniu może sprzyjać zatrudnialności, samozatrudnieniu i aktywności obywateli oraz otwartości i adaptacyjności instytucji kształcenia i szkolenia.

4. Przedsiębiorczość w kształceniu i szkoleniu powinna służyć zapewnieniu wszystkim uczącym się – niezależnie od płci, statusu społeczno-ekonomicznego czy specjalnych potrzeb – umiejętności i kompetencji niezbędnych do zbudowania postawy przedsiębiorczej i potencjału przedsiębiorczego.

5. Przedsiębiorczość w kształceniu i szkoleniu może także zapewnić osobom uczącym się umiejętności, kompetencje i wsparcie potrzebne do podejmowania nowych przedsięwzięć, np. tworzenia małych i średnich przedsiębiorstw oraz przedsiębiorstw społecznych.

6. Przedsiębiorczość wymaga – poza umiejętnościami podstawowymi, takimi jak umiejętność czytania, pisania i liczenia – stopniowego kształtowania od wczesnego wieku szeregu kompetencji. Mowa między innymi o kreatywności i inicjatywie; rozwiązywaniu problemów i myśleniu krytycznym; podejmowaniu decyzji i ryzyka; adaptacyjności i wytrwałości; samodyscyplinie i poczuciu obowiązku; zdolnościach przywódczych i pracy w grupie; umiejętności planowania i umiejętnościach organizacyjnych; znajomości kontekstu społecznego, gospodarczego i kulturowego oraz umiejętnościach językowych i perswazyjnych.

7. Umiejętnościami i kompetencjami przedsiębiorczymi należy się zająć na wszystkich poziomach kształcenia i szkolenia oraz w miarę możliwości w całym programie nauczania, umożliwiając ich stałe rozwijanie i zwracając przy tym uwagę na uzyskiwanie efektów uczenia się w zakresie przedsiębiorczości.

---

[1] Zob. dok. EUCO 79/14, s. 15 ostatni akapit.

[2] Do celów niniejszego tekstu termin „przedsiębiorczość" jest stosowany w znaczeniu „inicjatywności i przedsiębiorczości", które zdefiniowano w zaleceniu z 2006 r., i oznacza „zdolność osoby do wcielania pomysłów w czyn. Obejmuje ona kreatywność, innowacyjność i podejmowanie ryzyka, a także zdolność do planowania przedsięwzięć i prowadzenia ich dla osiągnięcia zamierzonych celów. Stanowi ona wsparcie dla indywidualnych osób nie tylko w ich codziennym życiu prywatnym i społecznym, ale także w ich miejscu pracy, pomagając im uzyskać świadomość kontekstu ich pracy i zdolność wykorzystywania szans; jest podstawą bardziej konkretnych umiejętności i wiedzy potrzebnych tym, którzy podejmują przedsięwzięcia o charakterze społecznym lub handlowym lub w nich uczestniczą. Powinna ona obejmować świadomość wartości etycznych i promować dobre zarządzanie".

8. Instytucje kształcenia i szkolenia same powinny starać się być bardziej kreatywne i innowacyjne w odpowiedzi na szybką ewolucję otoczenia, będącą efektem rozwoju technologii, globalizacji i zmieniającego się zapotrzebowania na umiejętności. Należy zachęcać nauczycieli, szkoleniowców i liderów edukacyjnych, by wspierali umiejętności, kompetencje i postawy przedsiębiorcze, instytucje zaś powinny oferować kreatywne i innowacyjne otoczenie edukacyjne oraz aktywnie sprzyjać współpracy z szerszą społecznością.

9. Pomóc w zacieśnianiu współpracy między światem kształcenia i szkolenia a światem pracy mogą partnerstwa między instytucjami kształcenia i szkolenia a przedsiębiorstwami, zwłaszcza małymi i średnimi. Należy więc zachęcać przedsiębiorstwa i organizacje przedsiębiorstw do wspierania przedsiębiorczości w kształceniu i szkoleniu, np. oferując fizyczne lub wirtualne platformy do promowania takich partnerstw i uczenia się poprzez praktykę w miejscu pracy.

10. Integracja trójkąta wiedzy: edukacji, badań naukowych i innowacji – taka jak ta, którą wspiera Europejski Instytut Innowacji i Technologii – usprawnia proces nauczania i uczenia się, gdyż stymuluje kreatywne myślenie oraz innowacyjne postawy i podejścia, często skutkujące podejmowaniem nowych przedsięwzięć.

11. Działalność w zakresie kształcenia i szkolenia na poziomie magisterskim i doktoranckim – taka jak ta, którą prowadzą wspólnoty wiedzy i innowacji Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii – również pomaga upowszechniać kształtowanie umiejętności związanych z innowacjami, doskonalenie umiejętności i kompetencji kierowniczych i przedsiębiorczych oraz mobilność naukowców i studentów.

12. Ważny udział w kształtowaniu umiejętności, kompetencji i postaw przedsiębiorczych mogą mieć także uczenie się nieformalne i pozaformalne oraz wolontariat.

ZWRACA SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH, ABY ZGODNIE Z KRAJOWĄ PRAKTYKĄ ORAZ Z NALEŻYTYM POSZANOWANIEM ZASADY POMOCNICZOŚCI I AUTONOMII INSTYTUCJONALNEJ:

1. Sprzyjały rozwijaniu skoordynowanego podejścia do edukacji na rzecz przedsiębiorczości w całym systemie kształcenia i szkolenia, w tym na przykład tworząc powiązania między ministerstwem edukacji a innymi stosownymi ministerstwami, ułatwiając włączanie przedsiębiorstw i przedsiębiorców – oraz sektora *non-profit* – we wszystkie szczeble planowania i realizacji (w tym partnerstwa między instytucjami kształcenia i szkolenia a przedsiębiorstwami), a także zachęcając do stosownej oceny i monitorowania.

2. Promowały włączanie umiejętności i kompetencji przedsiębiorczych zarówno do programów wstępnego kształcenia nauczycieli/szkoleniowców, jak i do ciągłego rozwoju zawodowego nauczycieli/szkoleniowców.

3. Sprzyjały synergiom między kształceniem i szkoleniem na rzecz przedsiębiorczości a poradnictwem zawodowym, aby wspierać nabywanie kompetencji kluczowej „przedsiębiorczość" oraz uwzględniać podejmowanie przedsięwzięć jako jedną ze ścieżek kariery.

4. Promowały i wspierały inicjatywy przedsiębiorcze osób uczących się, na przykład sprzyjając tworzeniu odpowiedniego otoczenia edukacyjnego, zapewnianiu solidnego poradnictwa zawodowego na wszystkich poziomach kształcenia i szkolenia oraz – zwłaszcza w ramach szkolnictwa wyższego oraz kształcenia i szkolenia zawodowego – udostępnianiu potencjalnym przedsiębiorcom opieki mentorskiej i inkubatorów.

5. Ułatwiały i stymulowały udział przedsiębiorców w procesie uczenia się oraz korzystały z doświadczeń absolwentów, na przykład zapraszając przedsiębiorców do instytucji kształcenia i szkolenia, by omówili swoje doświadczenia ze studentami, nauczycielami i szkoleniowcami, lub też zapewniając możliwość uczenia się poprzez praktykę w miejscu pracy, odbycia stażu oraz zdobycia przygotowania zawodowego.

6. Oceniając jakość i skuteczność przedsiębiorczości w kształceniu i szkoleniu, w miarę możliwości korzystały z informacji o losach absolwentów.

7. Promowały praktyczne doświadczenia przedsiębiorcze, takie jak ćwiczenia z kreatywności, firmy typu *start-up*, symulacje biznesowe czy uczenie się przedsiębiorczości oparte na projektach, i pamiętały przy tym o konieczności stosowania podejścia adekwatnego do wieku.

8. Wzięły pod uwagę prace tematycznej grupy roboczej ds. edukacji na rzecz przedsiębiorczości.

Odnośnie do szkolnictwa wyższego – z uwzględnieniem autonomii instytucjonalnej:

9. Wspierały instytucje szkolnictwa wyższego w opracowywaniu ukierunkowanych środków pozwalających zarządzać zmianami instytucjonalnymi i dalszym rozwojem organizacyjnym, zwłaszcza w odniesieniu do promowania postawy bardziej przedsiębiorczej i innowacyjnej.

10. Promowały stosowanie internetowego narzędzia HEInnovate [1] w ramach wspierania instytucji szkolnictwa wyższego w opracowywaniu skutecznych strategii rozwijania potencjału bardziej przedsiębiorczego i innowacyjnego, poszerzając wiedzę o przedmiotowych kwestiach i wyzwaniach oraz udzielając wskazówek, w jaki sposób się z nimi mierzyć.

11. Pamiętając o zasadach innowacyjnego szkolenia doktorantów [2] – w których podkreślono, że zasadniczą sprawą jest dążenie do badań o wybitnej jakości – zwróciły uwagę na rolę młodych stażem naukowców jako pośredników w transferze wiedzy do świata pozaakademickiego, w szczególności – w stosownym przypadku – stymulując kontakt doktorantów z przemysłem i innymi odpowiednimi sektorami zatrudnienia oraz nabywanie różnych umiejętności transferowalnych, w tym przedsiębiorczości, poprzez odpowiednie szkolenia lub praktyczne doświadczenie.

Odnośnie do szkół, kształcenia i szkolenia zawodowego oraz uczenia się dorosłych – z uwzględnieniem autonomii instytucjonalnej:

12. Sprzyjały udostępnianiu usług, które pomogą szkołom oraz instytucjom i organizatorom kształcenia i szkolenia zawodowego i uczenia się dorosłych znajdować partnerów ze świata biznesu oraz przedsiębiorców społecznych.

13. Zachęcały instytucje kształcenia i szkolenia zawodowego, by wspierały podejmowanie przedsięwzięć przez osoby uczące się, poprzez wymianę sprawdzonych rozwiązań i zacieśnianie relacji z przedsiębiorstwami i przedsiębiorstwami społecznymi.

14. Promowały dostępność programów przygotowania zawodowego i innych inicjatyw z zakresu uczenia się poprzez praktykę w miejscu pracy mających wymiar przedsiębiorczy oraz promowały dostęp do takich programów i inicjatyw.

15. W miarę możliwości zachęcały organizatorów uczenia się dorosłych, by włączali umiejętności i kompetencje przedsiębiorcze do bieżącej oferty lub organizowali specjalne kursy.

ZWRACA SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH I KOMISJI, BY W RAMACH SWOICH KOMPETENCJI:

1. Zbadały – w ścisłej współpracy z grupą roboczą „ET 2020" ds. umiejętności przekrojowych – wykonalność i użyteczność ewentualnych kierunkowych ram referencyjnych dla kompetencji kluczowej „przedsiębiorczość" [3], które wskazywałyby jej poszczególne elementy i stosowały podejście oparte na efektach i poziomach uczenia się. Sprzyjałoby to skoordynowanemu podejściu wobec różnych poziomów kształcenia i szkolenia oraz pomogło uwzględnić efekty uczenia się pozaformalnego i nieformalnego.

2. Ułatwiły wymianę pomysłów i sprawdzonych rozwiązań na szczeblu krajowym i europejskim – np. za pośrednictwem grupy roboczej „ET 2020" ds. umiejętności przekrojowych – w celu wzmacniania przedsiębiorczości w kształceniu i szkoleniu.

3. Zbadały, jaką wartość dodaną miałoby ewentualne narzędzie szczebla europejskiego pozwalające obywatelom dokonywać samooceny pod kątem kompetencji „przedsiębiorczość", w tym zidentyfikowały podobne, już dostępne narzędzia.

4. W pełni wykorzystały potencjał programu Erasmus+ w zakresie wspierania edukacji na rzecz przedsiębiorczości, na przykład zachęcając do uwzględniania współpracy między edukacją a przedsiębiorstwami w sojuszach na rzecz wiedzy w szkolnictwie wyższym oraz w sojuszach na rzecz umiejętności sektorowych w kształceniu i szkoleniu zawodowym. Wzięły pod uwagę zwłaszcza wyniki inicjatywy prowadzonej w ramach europejskich eksperymentów politycznych i dotyczącej praktycznych doświadczeń w dziedzinie przedsiębiorczości.

5. Promowały kształcenie nauczycieli/szkoleniowców pod kątem umiejętności i kompetencji przedsiębiorczych, na przykład poprzez projekty umożliwiające kontakt sieciom nauczycieli i szkoleniowców oraz sprzyjające udziałowi samych przedsiębiorców, lub poprzez tworzenie nowych kursów i zasobów, w tym poprzez uczenie się cyfrowe i internetowe.

---

[1] https://heinnovate.eu/intranet/main

[2] Zatwierdzone w konkluzjach Rady z listopada 2011 r. w sprawie modernizacji szkolnictwa wyższego (Dz.U. C 372 z 20.12.2011, s. 39 pkt 10).

[3] W kontekście ram kompetencji kluczowych ustanowionych w zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady z 2006 r. (Dz.U. L 394 z 30.12.2006).

6. W kontekście programu gwarancji dla młodzieży zbadały, jak za pomocą odpowiednich szkoleń ukierunkowywać młodych ludzi na przedsiębiorczość, usprawniając współpracę między instytucjami kształcenia i szkolenia a światem pracy w celu identyfikowania młodych ludzi mogących skorzystać z programu, promując uczenie się w zakresie przedsiębiorczości dla uczestników programu oraz wskazując firmy typu *start-up* jako ewentualną ścieżkę kariery.

7. Rozważyły, jak najlepiej wykorzystać inne europejskie zasoby, takie jak Europejski Fundusz Społeczny, by wspierać promowanie przedsiębiorczości w kształceniu i szkoleniu.

8. Wspierały współpracę między przedsiębiorcami a instytucjami kształcenia i szkolenia w celu opracowywania nowatorskich rozwiązań edukacyjnych, na przykład poprzez konkursy i inkubatory.

9. Wspierały współpracę i kontakty z sieciami i organizacjami szczebla regionalnego, krajowego i europejskiego, które mogą służyć doświadczeniem i wiedzą ekspercką z zakresu wzmacniania przedsiębiorczości w kształceniu i szkoleniu oraz z zakresu opracowywania narzędzi i metod mających promować przedsiębiorczość jako kompetencję kluczową.

10. Uwzględniając prace grupy eksperckiej ds. danych i wskaźników z dziedziny uczenia się i kompetencji w zakresie przedsiębiorczości oraz odpowiednio angażując stałą grupę ds. wskaźników i benchmarków, dokładniej zbadały użyteczność i możliwość ustalenia wskaźników w dziedzinie edukacji na rzecz przedsiębiorczości w celu poszerzenia bazy dowodowej i w celu pomocy w szukaniu sprawdzonych rozwiązań.

11. Zbadały możliwość opracowania bezpłatnych, otwartych narzędzi cyfrowych i internetowych usprawniających nabywanie umiejętności i kompetencji przedsiębiorczych i innowacyjnych oraz możliwość współpracy ze społecznością propagującą otwarte oprogramowanie, po to by promować bezpłatne narzędzia przedsiębiorcze oraz szkolenia z zakresu takich narzędzi.

Odnośnie do szkolnictwa wyższego – z uwzględnieniem autonomii instytucjonalnej:

12. Promowały synergie z sektorem badań i innowacji w celu sprzyjania inicjatywom mającym rozwijać i poszerzać umiejętności i kompetencje przedsiębiorcze.

13. Wspierały dalszy rozwój, adaptację i rozpowszechnianie HEInnovate jako narzędzia dla przedsiębiorczych i innowacyjnych instytucji szkolnictwa wyższego, uwzględniając dowody zebrane w drodze jego zastosowania w chętnych do tego instytucjach, odwołując się do wniosków z krajowych przeglądów OECD oraz ułatwiając regularne kontakty z państwami członkowskimi i interesariuszami instytucji szkolnictwa wyższego.

14. Zwróciły się do Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii, by zbadał potencjał swojego obecnie opracowywanego oznaczenia „certyfikowany innowator i przedsiębiorca" i powiązał je ze swoim ogólnym programem edukacyjnym, a przy tym szeroko rozpowszechniały rezultaty – zgodnie z programem działań popularyzatorskich EIT, unikając przy tym dodatkowych obciążeń administracyjnych.

15. W stosownym przypadku wykorzystały potencjał przedsiębiorczy szkolnictwa wyższego, identyfikując programowe, pozaprogramowe i instytucjonalne czynniki mu sprzyjające, promując je szerzej wśród instytucji szkolnictwa wyższego oraz na innych poziomach kształcenia, a także czyniąc użytek z odpowiednich opracowań na temat wspierania takiego potencjału.

16. Wzięły pod uwagę rolę i oddziaływanie Forum na rzecz Dialogu Uczelni i Przedsiębiorstw – w szczególności zalecenie jego filara „Przedsiębiorczość" – z myślą o wypracowaniu nowatorskich podejść i sprzyjaniu kontaktom w dziedzinach związanych z przedsiębiorczością i będących przedmiotem wspólnego zainteresowania szkół wyższych i przedsiębiorstw.

Odnośnie do szkół, kształcenia i szkolenia zawodowego oraz uczenia się dorosłych – z uwzględnieniem autonomii instytucjonalnej:

17. Zbadały potencjał Entrepreneurship360 jako narzędzia wspierania szkół oraz instytucji kształcenia i szkolenia zawodowego w identyfikowaniu własnych atutów i niedostatków w dziedzinie przedsiębiorczości i w odpowiednim reagowaniu na nie.

18. Wspierały współpracę sieciową nauczycieli/szkoleniowców oraz opracowywanie projektów w zakresie edukacji na rzecz przedsiębiorczości, na przykład poprzez platformy eTwinning i EPALE.

19. Zbadały potencjał Europejskiego Forum Biznesowego na temat Szkolenia Zawodowego, uwzględniając zwłaszcza – w stosownym przypadku – jego wyniki i zalecenia odnośnie do przedsiębiorczości.

20. W ramach europejskiego sojuszu na rzecz przygotowania zawodowego sprzyjały inicjatywom mającym rozwijać i poszerzać umiejętności i kompetencje przedsiębiorcze w kontekście programów przygotowania zawodowego i innych programów uczenia się poprzez praktykę w miejscu pracy.

PRZYJMUJE DO WIADOMOŚCI ZAMIAR KOMISJI, BY:

1. Wzbogacić bazę dowodową poświęconą edukacji na rzecz przedsiębiorczości poprzez odpowiednie opracowania, takie jak tematyczne sprawozdanie Eurydice zaplanowane na 2015 rok.

2. Do połowy 2016 roku przedstawić sprawozdanie o zasięgu i skutkach narzędzia HEInnovate oraz jego metodologii, a także wydać stosowne zalecenia co do jego dalszego rozwoju.

ZWRACA SIĘ DO KOMISJI, BY:

zadbała o niezbędną koordynację wewnętrzną w celu włączenia w realizację niniejszych konkluzji wszystkich obszarów kształcenia i szkolenia.

ZAŁĄCZNIK

Tło polityczne

1. Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie ([1]);
2. Konkluzje Rady z dnia 12 maja 2009 r. w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia („ET 2020") ([2]);
3. Konkluzje Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie z dnia 26 listopada 2009 r. w sprawie rozwijania roli edukacji w dobrze funkcjonującym trójkącie wiedzy ([3]);
4. Konkluzje Rady z dnia 16 marca 2010 r. w sprawie strategii „Europa 2020" ([4]);
5. Konkluzje Rady w sprawie modernizacji szkolnictwa wyższego ([5]);
6. Zalecenie Rady z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego ([6]);
7. Konkluzje Rady z dnia 20 maja 2014 r. w sprawie promowania przedsiębiorczości młodzieży z myślą o włączeniu społecznym młodych ludzi ([7]);
8. Konkluzje Rady z dnia 20 maja 2014 r. w sprawie skutecznego kształcenia nauczycieli ([8]);
9. Konkluzje Rady Europejskiej z dnia 26–27 czerwca 2014 r., zwłaszcza załącznik I: „Strategiczny program Unii w okresie zmian" ([9]);

oraz

1. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Nowe podejście do edukacji: inwestowanie w umiejętności na rzecz lepszych efektów społeczno-gospodarczych" ([10]), listopad 2012;
2. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Plan działania na rzecz przedsiębiorczości do 2020 r.: pobudzanie ducha przedsiębiorczości w Europie" ([11]), styczeń 2013.

([1]) Dz.U. L 394 z 30.12.2006, s. 10.
([2]) Dz.U. C 119 z 28.5.2009, s. 2.
([3]) Dz.U. C 302 z 12.12.2009, s. 3.
([4]) 7586/10.
([5]) Dz.U. C 372 z 20.12.2011, s. 36.
([6]) Dz.U. C 398 z 22.12.2012, s. 1.
([7]) Dz.U. C 183 z 14.6.2014, s. 18.
([8]) Dz.U. C 183 z 14.6.2014, s. 22.
([9]) EUCO 79/14, s. 15.
([10]) 14871/12 + ADD 1–8.
([11]) COM(2012) 795 final.